

Posudek oponenta na bakalářskou práci

Hes Jiří, *Vybrané aspekty mongolské tradiční lidové hudby a jejich přesah do současné městské hudby*, 2011, s. 67

Předložená bakalářská práce si klade za cíl stručně shrnout dosavadní poznatky o tradiční mongolské lidové hudbě a dále na základě porovnání lidových a moderních písňových textů prozkoumat, jak a zda vůbec ovlivnila tradiční lidová hudba v Mongolsku současnou tvorbu, zejména s ohledem na některé proudy moderní populární hudby.

Autor rozdělil svou práci do čtyř částí včetně závěru, kdy v první části podrobně popisuje způsob a metody práce, zpracování materiálu. Zde bych chtěla zejména vyzdvihnout skutečnost, že autor se při zpracování shromážděného materiálu opíral nejen o odborné práce (např. C. Pegg, Smirnov atd.), ale konzultoval je také s rodilými mluvčími.

V druhé části se autor zabývá tématem tradiční lidové hudby, kdy stručně popisuje mongolské hudební nástroje a jednotlivé žánry jako jsou krátké a dlouhé (táhlé) písně, ale i ty žánry mongolské ústní lidové slovesnosti, které stojí na pomezí mezi hudebními a recitativními formami jako jsou blahopřání, oslavné básně (písně) apod. V neposlední řadě je zmiňován také hrdelní zpěv, jenž může, ale nemusí být doprovázen slovně. V této kapitole se autor také zamýšlí nad vymezením pojmu lidová hudba a vyslovuje názor, že tento typ lidové tvorby se vytrácí. Naráží tak na to, že i v prostoru lidové (a nejen v mongolském případě také zlidovělé) tvorby dochází k neustálému vývoji a posunu, kdy v daném historickém a kulturním kontextu přestává být určitý druh lidové tvorby z hlediska obsahu, stylu nebo žánru aktuální a oblibu si získává „modernější“ tvorba jiného typu. V případě mongolské tvorby to lze demonstrovat jednak na existenci jedné melodie pro vícero textů, ale zejména na současném trendu ztráty popularity toho, čemu říkáme lidové písně, a téměř všestranném rozšíření tzv. umělé tvorby (*зохиолын дуу*).

Třetí, svým způsobem ústřední kapitola práce je věnována textům různých žánrů mongolských písní. Tato kapitola obsahuje příklady textů několika žánrů tradiční i moderní hudby s překladem do češtiny, za každým příkladem následuje mnohostranná analýza textu. Autor definuje určení písně, jejího společenského významu a si všímá formální stránky textu. U moderních písní stojí za zmínku zejména uvedení hip-hopových textů, které tvoří velmi výraznou a málo probádanou součást mongolské hudební scény. Při analýze textů moderní hudby si autor všímá jejich vazby na tradiční mongolské hudební žánry a rozebírá podobnosti a rozdíly jednotlivých moderních žánrů s tradičními z tohoto pohledu. Dochází přitom k závěru, že mongolská moderní hudba, přes to, že sám její vznik byl podmíněn cizími kulturními vlivy, v mnohém vychází z tradiční hudby a navazuje na ni. Autor velmi přesně popsal procesy, které ve vývoji mongolské hudby probíhaly a probíhají od vzniku moderní hudby jako žánru.

J. Hes si pro svou práci vybral velmi aktuální a zároveň nepříliš rozebírané téma. (Dovolím si zde autora upozornit na referát amerického etnomuzikologa P. Marshe na Mezinárodním kongresu mongolistů v roce 2002.) Současně autor správně poukazuje na to, že prvky, ať už hudební, či textologické, které Mongolové do sebe od dětství vstřebávají, se v nějaké podobě přenášejí i do jejich další, byť žánrově odlišné tvorby.

Autor při psaní práce prokázal značnou erudici nejen při práci s literaturou, ale i při terénní výzkumu, především při náročném sběru materiálu a konzultacích s mongolskými informanty. Rovněž se ctí zhostil nesmírně náročného úkolu překladu rozličných typů písňových textů, přestože pro další práci bych doporučovala věnovat větší pozornost i estetické stránce překladu. Celkově práce přináší množství nových poznatků a zajímavých myšlenek a je nesporně inspirující pro další bádání v této oblasti.

V práci se objevují některé nepřesnosti v pojmenovávání a vymezení (např. Střední Asie místo Centrální Asie – str. 7, 17) anebo chyby v psaní velkých písmen (v mongolštině i v češtině), které by jistě odhalil nestranný korektor. Přes tyto drobné formální nedostatky, které by bylo vhodné odstranit v případě publikace, jednoznačně doporučuji tuto práci k obhajobě.

V Praze dne 16.9.2011

Mgr. V. Kapišovská
ÚJCA, FF UK v Praze